

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås revideringar av bestämmelserna om vikariehjälp i lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare. Nya grunder för vikariehjälp enligt propositionen är deltagande i verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan, vård av barn under tre år i hemmet samt deltagande i producentorganisationernas riksomfattande eller internationella förtroendeorgans möten. Det föreslås att rätten till vikariehjälp på grund av vuxenutbildning utvidgas.

I lagen föreslås å andra sidan bestämmelser som begränsar en förlängning av vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga. Detta genomförs så att den maximala tiden för vikariehjälp enligt huvudregeln förkortas från 365 dagar till 300 dagar samt genom att bestämmelserna om avgiften för vikariehjälp ändras.

Kretsen av dem som har rätt till semester begränsas genom att lantbruksföretagare inte skall ha rätt till semester under den tid de får rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension.

Det föreslås att det maximala timantalet för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp höjs från 100 timmar till 120 timmar. Samtidigt föreslås bli bestämt att även andra än månadsavlönade avbytare vid den lokala enheten kan lämna avgiftsbelagd avbytarhjälp. En lantbruksföretagare som själv ordnar sin avbytar-tjänst skall också kunna ordna sin avbytar-tjänst som subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp.

Det föreslås att den ersättning som betalas till lantbruksföretagare för avbytar-tjänst som de ordnat själva skall höjas i sådana fall då avbytar-tjänsten utförs av en avbytare i tjänst hos ett företag som erbjuder avbytar-service

eller av en avbytare som är självständig yrkesutövare.

Det föreslås att bestämmelserna om kundavgifter revideras. Det föreslås att de grunder för bestämmande av avgiften som för närvarande föreskrivs genom förordning skall tas in i lagen i oförändrad form.

Den normala avgiften skall uppbäras förhöjd med 50 % när vikariehjälp lämnas på grund av vård av barn under tre år i hemmet eller på grund av vuxenutbildning till den del vikariehjälp lämnas för mer än 15 dagar om året.

Avgiften skall motsvara avgiften för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp när vikariehjälp lämnas på grund av arbetsoförmåga, för den tid som överstiger 90 dagar och om den som får hjälpen inte har rätt att få dagpenning enligt sjukförsäkringen eller rehabiliteringsstöd för samma tid. Samma avgift skall också uppbäras när vikariehjälp lämnas på grund av deltagande i en producentorganisations möte eller på grund av arrangemang som krävs för fortsatt företagsverksamhet eller avslutande av företagsverksamhet.

Om en lantbruksföretagare överklagar ett beslut om avslag på ansökan om arbetspension och utnyttjar sin rätt till vikariehjälp medan besvärsskriften behandlas, skall avgiften uppbäras enligt principen om ersättning till fullt belopp men sänkas retroaktivt, om överklagandet resulterar i att lantbruksföretagaren beviljas arbetspension eller rehabiliteringsstöd.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2002 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2002.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	1
ALLMÄN MOTIVERING.....	3
1. Nuläge.....	3
1.1. Avbytarserviceförmåner.....	3
1.2. Servicen ordnas av den lokala enheten eller av lantbruksföretagaren själv	3
1.3. Ersättning av kostnader.....	4
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	4
2.1. Förslag om bättre avbytarserviceförmåner.....	4
2.2. Begränsning av utdragen vikariehjälp och övriga åtgärder för att sänka kostnaderna	5
2.3. Revidering av bestämmelserna om kundavgift	5
3. Ekonomiska verkningar.....	6
3.1. Förslag om förbättrade förmåner.....	6
3.2. Kostnadsbesparande förslag	7
4. Beredningen av propositionen.....	7
DETALJMOTIVERING.....	8
1. Lagförslag.....	8
2. Ikraftträdande	14
LAGFÖRSLAG.....	15
Lagen om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare	15
BILAGA	21
PARALLELLTEXTER.....	21
Lagen om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare	21

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Avbytar-serviceförmåner

Lantbruksavbyttjänst har varit en lagstadgad service sedan 1974. Den gällande lagen (1231/1996) och förordningen (1333/1996) avbyttarservice för lantbruksföretagare har med smärre ändringar gällt sedan ingången av 1997. Sådana avbyttarserviceförmåner som avses i lagen är lantbruksföretagares rätt till semester och vikariehjälp samt möjlighet att anlita avgiftsbelagd avbyttarhjälp till subventionerat pris.

De som bedriver kreatursskötsel i huvudsyssla är berättigade till semester. Kreatursskötseln skall omfatta minst fyra husdjursenheter, som definieras genom förordning. Semestern är 23 dagar om året och den avbyttarservice som lämnas på grund av den är avgiftsfri för den som får servicen. Rätt till vikariehjälp har lantbruksföretagare som bedriver kreatursskötsel eller växtodling och som tillfälligt är förhindrad att sköta sina absolut nödvändiga uppgifter i företaget. Grunder för vikariehjälp är arbetsoförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall, rehabilitering enligt läkarordination eller lag, vård och rehabilitering av sjukt barn, graviditet och förlossning, faderskapsledighet, vård av adoptivbarn, bevaringstjänst och civiltjänst, repetitionsövningar, vuxenutbildning, nära anhörigs död och begravning samt andra jämförbara tillfälliga orsaker. Vikariehjälpens maximal längd har angetts i lagen särskilt för varje grund. Hos den som får vikariehjälp uppbärs en timavgift som bestäms enligt hans arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969), LFöPL-arbetsinkomst. Avgiften kan också bestämmas enligt den arbetsinkomst som utgör grund för dagpenning enligt sjukförsäkringen för den som får servicen, om arbetsinkomsten är minst 20 % mindre än LFöPL-arbetsinkomsten. Förfarandet kan tillämpas när vikariehjälp har lämnats på samma grund i mer än 90 timmar.

Avgiftsbelagd avbyttarhjälp till subventionerat pris kan lämnas bara till lantbruksföretagare som har rätt till semester. Servicen omfattar högst 100 timmar om året. Arbetet kan utföras bara av månadsavlönade avbyttare i tjänst hos en lokal enhet och bara i sådana fall då avbyttarens ordinarie arbetstid inte fylls av avbyttartjänst på grund av semester eller avbyttartjänst i form av vikariehjälp. Den timavgift som uppbärs för servicen har ställts i relation till grundlönen för en månadsavlönad avbyttare.

1.2. Servicen ordnas av den lokala enheten eller av lantbruksföretagaren själv

Det lagstadgade ansvaret för verkställigheten av avbyttarservice överfördes från kommunerna till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) vid ingången av 2000. LPA skall sköta de lokala förvaltningsarrangemangen av avbyttarservicen med hjälp av uppdragsavtal som den ingår med sina lokala enheter eller kommunerna. I praktiken svarar kommunerna fortfarande för de övergripande servicearrangemangen i landet. Än så länge har det inte varit nödvändigt för LPA att inrätta egna lokala enheter.

Den lokala enheten skall ordna avbyttarservice för lantbruksföretagarna inom sitt verksamhetsområde. Den kan ordna servicen genom att anlita lantbruksavbyttare som är i dess tjänst eller genom att köpa tjänsterna från offentliga eller privata serviceproducenter.

En lantbruksföretagare har rätt att välja om han anlitar den service som den lokala enheten anordnar eller om han själv ordnar sin avbyttartjänst, varvid den lokala enheten sätter kostnaderna. Om företagaren önskar ordna sin avbyttartjänst själv, skall ha lämna in en förhandsanmälan till den lokala enheten. Företagaren förbinder sig samtidigt att själv ordna både sin avbyttartjänst på grund av semester och sin avbyttartjänst i form av vikariehjälp. Avgiftsbelagd avbyttarhjälp kan däremot bara fås så att den har ordnats av

den lokala enheten, eftersom endast avbytare i tjänst hos den lokala enheten får anlitas. Lantbruksföretagaren kan köpa avbytarstjänst av ett företag eller av en självständig yrkesutövare. I dessa fall betalas en ersättning på ca 81 mk (13,62 euro) i timmen. Om lantbruksföretagen anställer en avbytare i anställningsförhållande är ersättningen ca 56 mk (9,42 euro) i timmen.

1.3. Ersättning av kostnader

Av förslagsanslag som reserverats i statsbudgeten får de lokala enheterna ersättning till fullt belopp för de nödvändiga nettokostnaderna av anordnandet av avbytarstjänst. LPA betalar månatligen de lokala enheterna ett förskott på avbytarstjänsterna. På våren året därpå inlämnar de lokala enheterna redovisningar till LPA om kostnaderna under finansåret. På basis av redovisningarna betalar LPA ut slutposter till de lokala enheterna, om förskotten inte har räckt till för att täcka kostnaderna, eller indriver förskott som betalats till för stort belopp.

För kostnader föranledda av de lokala förvaltningsarrangemangen får de lokala enheterna statlig ersättning som bestäms på kalkylerade grunder. Statsrådet fastställer årligen det sammanlagda beloppet av ersättningen. LPA utbetalar månatligen den ersättning som tillkommer respektive lokal enhet. De lokala enheterna inlämnar inte några redovisningar till LPA över användningen av förvaltningspengarna.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Förslag om bättre avbytarstjänstförmåner

De som bedriver kreatursskötsel är bundna av sitt arbete varje veckodag året om. Under de senaste åren har den psykiska och fysiska belastningen av jordbruksarbetet ökat till följd av förändringarna inom jordbruket. Till följd av detta har också behoven av avbytarstjänst ökat. I synnerhet unga företagare med familj är utsatta för problem i fråga om att

orka i arbetet. För att trygga sin utkomst har de varit tvungna att utveckla och utvidga företagsverksamheten samt att satsa på att upprätthålla och förbättra den yrkesskicklighet som krävs i arbetet.

Syftet med denna proposition är att i synnerhet de företagare som bedriver kreatursskötsel skall få mera möjligheter att frigöra sig från sitt arbete. Detta möjliggörs för det första genom att grunderna för erhållande av vikariehjälp utökas. Som nya grunder föreslås deltagande i verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan, vård av barn under tre år i hemmet samt deltagande i producentorganisationernas riksomfattande eller internationella förtroendeorgans möten. Dessutom föreslås att rätten till vikariehjälp på grund av vuxenutbildning utvidgas. För att förtydliga lagen föreslås att bestämmelserna om grunderna för vikariehjälp totalrevideras. I de föreslagna bestämmelserna i 7 och 7 a – 7 h § ingår förutom nya grunder även gällande bestämmelser om erhållande av vikariehjälp, vilka i sak huvudsakligen motsvarar gällande 7 §.

Dessutom föreslås åtgärder som förbättrar möjligheterna för företagare som bedriver kreatursskötsel att anlita subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp. Det föreslås att det maximala timantalet för servicen höjs från 100 timmar till 120 timmar. Dessutom föreslås att även andra än månadsavlönade avbytare vid de lokala enheterna skall få arbeta som avbytare inom avgiftsbelagd avbytarhjälp. För tydlighetens skull föreslås att ett omnämnande av avgiftsbelagd avbytarhjälp fogas till 1 §, som gäller lagens syfte och tillämpningsområde.

Förbättringar föreslås också i fråga om möjligheterna att anlita avbytarstjänst som lantbruksföretagarna själva ordnar. Det föreslås bli bestämt att en lantbruksföretagare som själv ordnar sin avbytarstjänst också skall kunna ordna subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp. Dessutom skall den ersättning som betalas till de lantbruksföretagare som själva ordnar sin avbytarstjänst höjas i sådana fall då avbytarstjänsten sköts av en avbytare som arbetar för ett företag som tillhandahåller avbytarstjänster eller av en avbytare som är självständig yrkesutövare. Ersättningen

motsvarar det belopp som en lokal enhet i genomsnitt betalar när den skaffar avbytar-service som en köpt tjänst.

2.2. Begränsning av utdragen vikariehjälp och övriga åtgärder för att sänka kostnaderna

Ovan nämnda revideringar som innebär förbättrade avbytar-serviceförmåner ökar de kostnader som staten skall ersätta. Statens ekonomiska situation tillåter dock inte att mer statliga medel anvisas för utveckling av bytarverksamheten. Som motvikt till de förslag som ökar kostnaderna innehåller propositionen därför förslag som minskar kostnaderna. De ökade kostnaderna täcks i huvudsak med de kostnadsbesparingar som fås genom att utdragen vikariehjälp begränsas.

Vikariehjälpen är avsedd för sådana situationer då lantbruksföretagaren av en tillfällig orsak är förhindrad att sköta sina uppgifter i jordbruksföretaget. Arbetsoförmåga har varit den överlägset vanligaste grunden för beviljande av vikariehjälp. Under de senaste åren har ca 60 % av vikariehjälpen lämnats på denna grund.

I den gällande lagen har vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga i regel begränsats till 365 dagar, men enligt prövning kan vikariehjälp också lämnas efter det, om lantbruksföretagaren har lämnat in en ansökan om invalidpension. I praktiken har det hänt att vikariehjälpen har fortgått enligt prövning också i sådana fall där verksamhetsbetingelserna på gården uteslutande och temporärt har varit beroende av vikariehjälpen. När vikariehjälpen har förlängts har det hänt att behövliga rehabiliteringsåtgärder har senarelagts eller att för gårdens produktion nödvändiga förändringar har försenats. Det finns antagligen inte många fall där vikariehjälpen har fortgått utan anledning, men var och en av dem binder avbytararbetskraft för en lång tid och orsakar betydande kostnader.

Propositionen syftar till att förebygga att vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga förlängs i onödan. Detta sker i första hand genom att anlita av vikariehjälp styrs genom bestämmelserna om kundavgifter.

Dessutom föreslås att den maximala vikariehjälpen enligt huvudregeln förkortas från 365 dagar till 300 dagar. Enligt förslaget skall den som får rehabiliteringsstöd få vikariehjälp bara om det är sannolikt att han rehabiliteras så, att han senare kan fortsätta som lantbruksföretagare i de uppgifter för vilka han senast fick vikariehjälp.

Lantbruksföretagare som får rehabiliteringsstöd är i dag samtidigt berättigade till vikariehjälp och semester. Under rehabiliteringstiden väljer de hellre avgiftsfri semester än avgiftsbelagd avbytarhjälp. De har dock inte behov av semester när de såsom berättigade till vikariehjälp är befriade från sina nödvändiga jordbruksuppgifter. Det föreslås därför bli bestämt att en lantbruksföretagare inte skall ha rätt till semester under den tid han får rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension.

2.3. Revidering av bestämmelserna om kundavgift

Det föreslås att bestämmelserna om kundavgifter revideras. Det föreslås att de grunder för bestämmande av avgiften som i dag finns i förordning med vissa ändringar skall tas in i 27, 27 a – 27 c och 28 §.

Det föreslås att grundavgiften för vikariehjälp ändras så att beloppet anges i euro. Huvudregeln är att avgiften alltid skall fastställas enligt sökandens gällande LFöPL-arbetsinkomst vid ingången av det år då vikariehjälpen inleds. På så sätt har den som får vikariehjälp mindre möjligheter att själv påverka avgiftens storlek. I lagen föreslås inte någon bestämmelse som i likhet med den gällande förordningen gör det möjligt att sänka avgiften på basis av arbetsinkomsten enligt sjukförsäkringslagen. Dessutom föreslås bli bestämt att företagare på samma gård skall ansvara för varandras och sina familjemedlemmars avgifter för vikariehjälp. Avgiften enligt huvudregeln skall uppbåras förhöjd med 50 %, när vikariehjälp lämnas på grund av vård i hemmet av barn under tre år. Detsamma gäller när vikariehjälp lämnas för mer än 15 dagar om året på grund av vuxenutbildning.

Det föreslås att avgiften för vikariehjälp skall

motsvara avgiften för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp när vikariehjälp på grund av arbetsförmåga lämnas i mer än 90 dagar och den som får hjälpen inte har rätt att få dagpenning enligt sjukförsäkringen eller rehabiliteringsstöd för samma tid. En lika stor avgift skall också uppbäras vid vikariehjälp på grund av deltagande i en producentorganisations möte eller på grund av arrangemang som krävs för fortsatt företagsverksamhet eller avslutande av företagsverksamhet.

Om en lantbruksföretagare överklagar ett beslut om avslag på ansökan om arbetspension och utnyttjar sin rätt till vikariehjälp under den tid besvärsskriften behandlas, skall avgift för vikariehjälp uppbäras enligt principen om ersättning till fullt belopp. Avgiften skall dock sänkas retroaktivt, om överklagandet resulterar i att lantbruksföretagaren beviljas arbetspension eller rehabiliteringsstöd.

Det föreslås att den avgift som skall uppbäras för avgiftsbelagd avbytarhjälp enligt principen om ersättning till fullt belopp definieras mera schematiskt än i den gällande förordningen. Definitionen ändras så att den bättre motsvarar de faktiska kostnader som de lokala enheterna i genomsnitt åsamkas av servicearrangemangen.

3. Ekonomiska verkningar

Förslagen har konstruerats så att som motvikt till de åtgärder som ökar kostnaderna föreslås åtgärder som sänker kostnaderna. Som helhet antas förslaget inte påverka de kostnader som staten ersätter år 2002. De separata uppskattningarna av kostnadsverkningarna för varje enskilt förslag presenteras nedan till samma belopp som i promemorian av arbetsgruppen för utveckling av avbytarstjänsten för lantbrukare (social- och hälsovårdsministeriets arbetsgruppspromemoria 2001:16). I denna promemoria var strävan att uppskatta kostnadsverkningarna så exakt som möjligt utgående från de uppgifter som beskriver kostnadsnivån 2000. Prognostiseringen av verkningarna av de förslag som ökar och de förslag som sänker kostnaderna är dock förenad med osäkerhetsfaktorer, eftersom kostnaderna samtidigt påverkas av flera oförutsedda

faktorer.

3.1. Förslag om förbättrade förmåner

Beviljande av vikariehjälp på grund av deltagande i verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan beräknas öka de kostnader som staten skall ersätta med ca 336 000 euro (2,0 milj. mk) på årsnivå.

Vikariehjälp på grund av vård av barn under tre år beräknas öka de kostnader som staten skall ersätta med ca 1 446 000 euro (8,6 milj. mk) på årsnivå. Kostnadsökningen har beräknats enligt antagandet att ca 10 % av de lantbruksföretagare som under ett år fått vikariehjälp på grund av graviditet och förlösning, ca 200 lantbruksföretagare, fortsätter att anlita vikariehjälp efter föräldrapenningsperioden.

En utvidgning av rätten till vikariehjälp på grund av vuxenutbildning beräknas öka de kostnader som staten skall ersätta med ca 252 000 euro (1,5 milj. mk) på årsnivå. Kostnadsökningen har beräknats enligt antagandet att vuxenutbildning som grund för vikariehjälp ökar med ca 3 500 dagar på årsnivå.

Vikariehjälp som beviljas på grund av deltagande i producentorganisationers förtroendeorgans möten beräknas öka de kostnader som staten skall ersätta med ca 135 000 euro (0,8 milj. mk) på årsnivå. Kostnadsökningen har beräknats enligt antagandet att ca 200 lantbruksföretagare behöver vikariehjälp på denna grund. Antalet vikariehjälpdagar kan var högst ca 3 000.

En höjning av det högsta antalet timmar för avgiftsbelagd avbytarhjälp beräknas öka de kostnader som staten skall ersätta med ca 202 000 euro (1,2 milj. mk) på årsnivå. Kostnadsökningen har beräknats enligt antagandet att ca 1 000 företagare som bedriver kreaturskötsel ökar anlita avbytarstjänsten med 20 timmar i året.

En utvidgning av dem som utför avgiftsbelagd avbytarhjälp beräknas öka de kostnader som statens skall betala med ca 740 000 euro (4,4 milj. mk) på årsnivå. Kostnadsökningen har beräknats enligt antagandet att de avbytare som de lokala enheterna skaffar som köpta tjänster uppgår till ca 230 och att antalet tim-

avlönade avbytare i tjänst hos de lokala enheterna uppgår till ca 440. Det beräknas att dessa i genomsnitt utför 77 timmar uppgifter inom avgiftsbelagd avbytarhjälp per år. Av de företagare som själva ordnar sin avbytar-tjänst beräknas 400 anlita en avbytare som är självständig yrkesutövare eller en avbytare som avlönats av ett avbytarföretag för i genomsnitt ca 40 timmar om året.

En höjning av ersättningen för avbytar-tjänst som lantbruksföretagarna själva ordnar beräknas öka de kostnader som staten skall betala med ca 370 000 euro (2,2 milj. mk) på årsnivå. Kostnadsökningen har beräknats enligt antagandet att ca 400 lantbruksföretagare anlitar avbytar-service i företagsform. Det genomsnittliga antalet avbytar-timmar som används för semester har uppskattats till 150 timmar per lantbruksföretagare och antalet avbytar-timmar för avgiftsbelagd avbytarhjälp har på motsvarande sätt uppskattats till 40 timmar. Anlitandet av vikariehjälp har inte beaktats, eftersom dess omfattning är synnerligen ringa i fråga om den avbytar-tjänst som lantbruksföretagarna själva ordnar. Förslaget är kostnadsneutralt till den del det medför att de lantbruksföretagare som anlitar lokala enheters tjänster övergår till att själva ordna sin avbytar-tjänst. Detta beror på att i de lokala enheternas lönekostnader återstår ett belopp som motsvarar ökningen av utgifterna för ersättning av avbytar-tjänst som lantbruksföretagarna själva ordnar.

3.2. Kostnadsbesparande förslag

I denna proposition föreslås åtgärder genom vilka obefogad förlängning av vikariehjälp kan begränsas och kostnaderna för utdragen vikariehjälp kan minskas. Detta genomförs huvudsakligen genom att valen och lösningarna för dem som anlitar vikariehjälp styrs med medel som hänför sig till kundavgiftspolicyn.

När vikariehjälp lämnas i mer än 90 dagar

skall normal avgift uppbäras bara om sökanden har ansökt om dagpenning enligt sjukförsäkringen och också beviljats rätt till den eller om sökanden har beviljats rehabiliteringsstöd. De för vilka dessa villkor inte uppfylls skall betala en avgift som motsvarar avgiften för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp.

Uppskattningsvis ca 2100 personer har fått vikariehjälp för 90—300 dagar på grund av arbetsoförmåga. Efter ändringen uppgår antalet till ca 1900. Den kostnadsbesparing som följer av detta beräknas uppgå till ca 1 783 000 euro (10,6 milj. mk) på årsnivå. För närvarande får ca 600 vikariehjälp som fortgått i mer än 300 dagar. De föreslagna ändringarna innebär att antalet minskar med ca 200. Kostnadsbesparingen beräknas uppgå till ca 3 986 000 euro (23,7 milj. mk) på årsnivå.

Slopandet av semesterrätten för lantbruksföretagare som får rehabiliteringsstöd beräknas medföra en kostnadsbesparing på ca 67 000 euro (0,4 milj. mk) på årsnivå. Vid beräkningen av kostnadsbesparingen har antagits att på årsnivå omvandlas ca 3 500 semesterdagar till vikariehjälp-dagar.

4. Beredningen av propositionen

Propositionens förslag till utveckling av innehållet i lagen har planerats av arbetsgruppen för utveckling av lantbruksavbytar-service till satta av social- och hälsovårdsministeriet. Utifrån arbetsgruppens förslag har propositionen beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Företrädare för Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Kunnallisvirkamiesliitto KVL - Kommunaltjänstemannaförbundet KTF ry, Lantbruksavbytarerna rf samt Kommunala arbetsmarknadsverket har hörts i samband med beredningen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1 §. *Lagens syfte och tillämpningsområde.* Det föreslås att 1 mom. kompletteras med ett omnämmande av möjligheten att anlita avgiftsbelagd avbytarhjälp.

4 §. *Lantbruksföretagare som har rätt till semester.* I 1 mom. anges vem som har rätt till sådan semester som avses i lagen. I 2 mom. nämns undantag från huvudregeln i 1 mom. På de grunder som framförs i allmänna motiveringen föreslås att en ny 2 punkt fogas till undantagsbestämmelsen. Enligt den nya punkten skall en lantbruksföretagare inte ha rätt till semester under den tid han får rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension. Den nuvarande 2 punkten blir 3 punkten.

5 §. *Lantbruksföretagare som har rätt till vikariehjälp.* Det föreslås att författningshänvisningen i 1 mom. ändras så att den motsvarar den nya lagen.

Gällande 2 mom. gäller rätt till vikariehjälp för en lantbruksföretagare som fyllt 65 år. Det föreslås att bestämmelsen stryks i 5 § och att en motsvarande bestämmelse tas in i den nya 7 g §, där även andra bestämmelser om sakkomplexet samlas.

7 §. *Vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga.* Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar i sak gällande 7 § 1 mom. 1 punkten med undantag av att den totala varaktigheten för arbetsoförmåga som påvisats genom läkarintyg anges i 2—5 mom.

Enligt 2 mom. skall det maximala antalet dagar för vikariehjälp i regel uppgå till 300 dagar i stället för 365 dagar. Därefter skall rätten till vikariehjälp fortbestå bara om den som får vikariehjälp inom denna tid har lämnat in en ansökan om invalidpension. Någon sådan ansökan skall dock inte krävas, om det är uppenbart att behovet av vikariehjälp upphör innan vikariehjälpen har fortgått i 365 dagar.

Enligt 3 mom. skall rätten till vikariehjälp upphöra, om full invalidpension beviljas tills vidare. Pensionstagaren skall dock liksom nu ha rätt till vikariehjälp på grund av arrangemang som krävs för avslutande av företagsverksamhet, för högst 60 dagar under sex månaders tid. En bestämmelse om detta före-

slås i 7 h §.

I 4 mom. föreslås bli bestämt under vilka förutsättningar vikariehjälpen fortgår, om den som får hjälpen beviljas invalidpension som rehabiliteringsstöd. Invalidpension beviljas som rehabiliteringsstöd, om det är sannolikt att sökanden kan återfå sin arbetsförmåga genom vård eller rehabilitering. Om det anses omöjligt att lantbruksföretagaren kan rehabiliteras för sitt tidigare yrke, kan rehabiliteringsstöd beviljas under den tid han får utbildning för ett annat yrke. Ibland beviljas invalidpension som rehabiliteringsstöd av tekniska skäl, trots att det är uppenbart att arbetsoförmågan fortgår. Förfarandet tillämpas i första hand när pensionsärendet är förenat med behandling av ett olycksfalls- eller trafikförsäkringsärende.

Om pensionen beviljas som rehabiliteringsstöd, skall LPA avge ett utlåtande till den bkala enheten om huruvida sådana förändringar är att vänta i sökandens arbetsförmåga som innebär att det är sannolikt att lantbruksföretagaren senare förmår återgå till sina tidigare arbetsuppgifter. Vikariehjälpen fortgår inte, om det är osannolikt att lantbruksföretagaren återfår sin arbetsförmåga. Det gäller däremot att vid behov anpassa verksamheten på gårdsbruksenheten till situationen med andra medel. Den lokala enheten beslutar om vikariehjälpen skall fortgå, men LPA:s utlåtande om arbetsförmågan är bindande för beslutsfattandet.

Trots att en lantbruksföretagare är arbetsoförmögen, kan det bli nödvändigt att avslå ansökan om invalidpension därför att arbetsoförmågan inte kan anses vara minst ett år. I sådana undantagsfall kan det vara motiverat att fortsätta att lämna vikariehjälp mot normal avgift för vikariehjälp, om det antas att lantbruksföretagaren återfår sin arbetsförmåga efter en tid. Behovet av vikariehjälp kan då anses föranledas av en sådan annan tillfällig orsak som avses i 7 f § 5 punkten.

När vikariehjälp lämnas på grund av arbetsoförmåga i enlighet med 2—4 punkten för mer än 90 dagar, skall normal avgift för vikariehjälp uppbäras för den tid som lantbruksföretagaren har rätt till sjukdagpenning enligt

sjukförsäkringslagen eller en därmed jämförbar primär förmån. Om sådan rätt inte föreligger, motsvarar avgiften för vikariehjälp den avgift som uppbärs för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp. En bestämmelse om detta föreslås i 27 b § 1 mom.

Enligt 5 mom. skall en lantbruksföretagare ha rätt till vikariehjälp också när han överklagar ett beslut om avslag på pensionsansökan. Vikariehjälp skall få lämnas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut. För vikariehjälpen skall då enligt 27 b § 3 mom. uppbäras en avgift som motsvarar avgiften för avgiftsbelagd avbytarhjälp mot full ersättning. Om överklagandet godkänns, sänks avgiften på begäran av den som får vikariehjälpen retroaktivt så, att den motsvarar den normala avgiften för vikariehjälp.

7 a §. Vikariehjälp på grund av rehabilitering och verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan. Bestämmelsen i 1 punkten motsvarar gällande 7 § 1 mom. 2 punkten, där det bestäms om rätt till vikariehjälp på grund av rehabilitering. I bestämmelsen avses sådan vikariehjälp som lämnas för att möjliggöra deltagande i en förhållandevis kortvarig rehabilitering. För tydlighetens skull föreslås att tillämpningsområdet inte skall omfatta sådana situationer där den som får vikariehjälp har beviljats rehabiliteringsstöd och om vilka bestäms i 7 § 4 mom.

Verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan och verksamhet som avser att förebygga förlust av arbetsförmågan är viktiga för att lantbruksföretagarna skall orka i sitt arbete. Det är dock inte alltid lätt att frigöra sig från bindande kreatursskötsel för att delta i sådan verksamhet. I 2 punkten föreslås bli bestämt att en lantbruksföretagare skall ha rätt till vikariehjälp så att han kan delta i verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan. Verksamheten skall basera sig på en plan som uppgjorts av företagshälsovården. Vikariehjälp skall få lämnas på denna grund endast när den verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan försiggår under en sådan tid då lantbruksföretagaren annars är bunden av sina absolut nödvändiga uppgifter på gårdsbruksenheten.

7 b §. Vikariehjälp på grund av vård av sjukt barn. Bestämmelsen i 1 punkten motsvarar gällande 7 § 1 mom. 3 punkten, och bestämmelsen i 2 punkten motsvarar 4 punkten i nämnda lagrum.

7 c §. Vikariehjälp på grund av graviditet och förlossning, faderskapsledighet samt vård av adoptivbarn. I paragrafen har samlats bestämmelser om rätt till vikariehjälp under tiden för de viktigaste familjeledigheterna. Bestämmelsen i 1 punkten motsvarar gällande 7 § 5 punkten, 2 punkten motsvarar 6 punkten i nämnda lagrum och 3 punkten motsvarar 7 punkten.

7 d §. Vikariehjälp på grund av vård av barn under tre år. Vid regleringen av grunderna för vikariehjälp för lantbruksföretagare har enhetlighet eftersträvat i fråga om på vilka grunder övriga befolkningsgrupper kan frigöra sig från sitt arbete. Exempelvis lantbruksföretagarnas rätt att få vikariehjälp under moderskaps-, faderskaps- och föräldrapenningperioden harmoniserar med den rätt som de som står i ett anställnings- eller tjänsteförhållande har att få ledigt från lönearbete under motsvarande perioder. De sistnämnda har dessutom rätt att få vårdledighet för att sköta sitt barn tills det fyller tre år.

Det föreslås att rätten till vikariehjälp på grund av vård i hemmet av barn under tre år skall föreskrivas som ny grund för erhållande av vikariehjälp. Till skillnad från de övriga grunderna för vikariehjälp gäller den föreslagna bestämmelsen bara den som bedriver kreatursskötsel och som är mera bundna än växtodlare av arbetet på gården. Ändringen är nödvändig i synnerhet därför att för de företagarfamiljer som bedriver kreatursskötsel är det ofta svårt att ordna barndagvård med hjälp av kommunala dagvårdstjänster. Svårigheterna beror på långa avstånd och på att inom kreatursskötseln infaller de brådaste arbetspassen tidigt på morgonen och sent på eftermiddagen.

Vikariehjälp skall lämnas för högst 100 dagar i året per barn samt per barnets bägge föräldrar. Ingen av föräldrarna skall ha rätt att var för sig få vikariehjälp 100 dagar i året, men det maximala antalet skall kunna delas mellan föräldrarna på det sätt de önskar.

För servicen skall uppbäras en normal avgift för vikariehjälp förhöjd med 50 %, eftersom hemvårdsstöd betalas till den förälder som vårdar ett barn under tre år i hemmet. Om avgiften föreslås bli bestämt i 27 a § 2 punkten.

7 e §. *Vikariehjälp på grund av vuxenutbildning.* I 1 mom. anges huvudregeln för vikariehjälp som lämnas på grund av vuxenutbildning. Huvudregeln är att på grund av vuxenutbildning skall vikariehjälp lämnas för högst 15 dagar per kalenderår. Bestämmelsen motsvarar gällande 7 § 1 mom. 10 punkten.

Det har visat sig att den nuvarande maximala vikariehjälp på grund av vuxenutbildning i vissa fall är för låg med hänsyn till lantbruksföretagarnas nya utbildningsbehov. Kraven på lantbruksföretagarnas yrkesskicklighet har ökat i och med den tekniska utvecklingen och de ökade kvalitetskraven i fråga om produktionen. Deltagandet i Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik ställer också allt högre krav på lantbruksföretagarnas yrkesskicklighet. Ett exempel är att för erhållande av miljöstöd förutsätts att vissa utbildningsperioder har genomgått.

I 2 mom. föreslås bli bestämt att nämnda maximala omfattning kan överskridas, om lantbruksföretagaren deltar i sådan utbildning som berättigar till studiepenning för lantbruksföretagare eller till vuxenutbildningsstöd. På denna grund skall lantbruksföretagaren ha rätt till vikariehjälp för högst den tid en på ovan avsett sätt genomförd utbildning varar.

När vikariehjälp lämnas på grund av vuxenutbildning i mer än 15 dagar, uppbärs för servicen en normal avgift för vikariehjälp förhöjd med 50 %. Om avgiften föreslås bli bestämt i 27 a § 2 punkten.

7 f §. *Vikariehjälp på andra grunder.* I paragrafen har samlats sådana grunder för vikariehjälp enligt gällande lag som inte på ett naturligt sätt kan grupperas på annat sätt eller som det inte är motiverat att ta in i en särskild paragraf. Bestämmelsen i 1 punkten motsvarar gällande 7 § 1 mom. 8 punkten, 2 punkten motsvarar 9 punkten i nämnda lagrum, 3 punkten motsvarar 11 punkten och 5 punkten motsvarar 12 punkten.

I 4 punkten föreslås en bestämmelse som inte ingår i den gällande lagen och som gäller lantbruksföretagares rätt till vikariehjälp på grund av förtroendeuppdrag i producentorganisationer. Producentorganisationernas riksomfattande och internationella förtroendeorgans verksamhet snedvrids på grund av att företagare som bedriver kreatursskötsel på grund av bundenheten vid sitt arbete inte har möjlighet att delta i verksamheten i den mån som deras andel av producentbefolkningen skulle förutsätta. Subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp finns inte nödvändigtvis att fås eller också är den otillräcklig. Att semesterdagar används för att sköta förtroendeuppdrag motsvarar inte syftet med semestern.

Enligt 4 mom. skall en lantbruksföretagare vid behov ha rätt till vikariehjälp på grund av deltagande en producentorganisations riksomfattande eller internationella förtroendeorgans möten. För vikariehjälp uppbärs då enligt 27 b § 1 mom. 2 punkten en avgift som motsvarar avgiften för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp. Detta är motiverat med hänsyn till att för deltagandet i mötena betalas ett arvode som åtminstone delvis bör täcka de kostnader som deltagandet orsakar.

7 g §. *Vikariehjälp för lantbruksföretagare som fyllt 65 år.* I paragrafen kombineras gällande specialbestämmelser i 5 § 2 mom. och 7 § 4 mom., vilka begränsar rätten till vikariehjälp för lantbruksföretagare som nått pensionsåldern.

7 h §. *Vikariehjälp på grund av arrangemang av företagsverksamhet.* Paragrafen motsvarar i sak gällande 7 § 3 mom. Bestämmelsen skiljer sig från övriga bestämmelser om grunderna för erhållande av vikariehjälp på så sätt att den som får vikariehjälp inte är en lantbruksföretagare enligt 3 §, utan på basis av den aktuella bestämmelsen skall vikariehjälp lämnas före detta lantbruksföretagare som beviljats invalidpension eller en avliden lantbruksföretagares dödsbo.

Enligt gällande lag är det oklart hur avgiften för vikariehjälp bestäms i dessa fall. Enligt gängse praxis har avgiften bestämts enligt den före detta lantbruksföretagarens LFöPL-

arbetsinkomst. Det föreslås att bestämmelserna om kundavgifterna preciseras så att den avgift som uppbärs skall vara lika stor som avgiften för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp. En bestämmelse om detta föreslås i 27 b § 2 mom.

16 §. *Avbytaruppgifternas omfattning samt avgiftsbelagd avbytarhjälp.* Den som bedriver kreatursskötsel har för närvarande möjlighet att få subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp för högst 100 timmar per kalenderår. Det maximala timantalet motsvarar nästan 15 hela avbytar dagar beräknade enligt den genomsnittliga längden på en avbytar dag. Avgiftsbelagd avbytarhjälp anlitas för närvarande av ca 11 000 per år. I genomsnitt har servicen anlitats ca 37 timmar per år per användare. En del av lantbruksföretagarna skulle dock önska anlita servicen mera än så, om det antal timmar som begränsar erhållandet tillät det. Det föreslås att 2 mom. ändras så, att subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp skall få lämnas för högst 120 timmar per kalenderår i stället för gällande 100 timmar.

I den gällande lagen ingår en begränsning enligt vilken bara månadsavlönade lantbruksavbytare som är i tjänst hos den lokala enheten kan anlitas för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp. Begränsningen syftade till att stöda bevarandet av en kärngrupp av yrkeskunniga avbytare i tjänst hos de lokala enheterna genom att främja full sysselsättning av dem. Konkurrensverket har dock ansett att den nuvarande regleringen diskriminerar privata avbytar serviceföretag och försvårar försäljningen av privat avbytar service. Dessutom diskriminerar den lantbruksföretagare på det regionala planet, därför att erhållandet av subventionerad avbytarhjälp är beroende av om den lokala enheten har ledig kapacitet, vilket varierar i olika kommuner.

Det föreslås att 2 mom. ändras så, att kretsen av dem som lämnar avgiftsbelagd avbytarhjälp utvidgas. Detta är nödvändigt inte bara för att undanröja konkurrensbegränsningarna utan också för att främja möjligheterna att anlita servicen och för att främja en lika tillgång på tjänsterna. Avgiftsbelagd avbytarhjälp som anordnas av den lokala enheten skall förutom av månadsavlönade lantbruks-

avbytare också kunna lämnas av sådana timavlönade avbytare i tjänst hos den lokala enheten som regelbundet utför avbytararbete. Utvidningen gäller således inte s.k. reservavbytare, som bara tillfälligt arbetar som timavlönade avbytare. Den lokala enheten skall också kunna anlita köpt avbytararbetskraft för avgiftsbelagd avbytarhjälp.

24 §. *Lantbruksföretagarens skyldighet att själv ordna sin avbytar tjänst.* I dag kan de lantbruksföretagare som själva ordnar sin avbytar tjänst få avgiftsbelagd avbytarhjälp bara i den lokala enhetens regi. I paragrafen föreslås ett nytt 2 mom. enligt vilket de också själva kan ordna subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp.

25 §. *Avbytare som lantbruksföretagaren själv anskaffat.* Det föreslås att paragrafen ändras så att en lantbruksföretagare som själv ordnar sin avbytar tjänst skall få anställa en avbytare i anställningsförhållande bara för avbytar tjänst på grund av semester eller avbytar tjänst i forma av vikariehjälp. Avgiftsbelagd avbytarhjälp får däremot inte lämnas av en avbytare som står i anställningsförhållande till lantbruksföretagaren, vilken ofta är en familjemedlem. Avbytar tjänsten kan tillhandahållas bara av en självständig yrkesutövare och av en avbytare som är anställd hos ett företag som erbjuder avbytar service.

26 §. *Ersättning för avbytar tjänst som lantbruksföretagaren själv ordnat.* Cirka 6—7 % av de lantbruksföretagare som har rätt till semester ordnar själva sin avbytar tjänst. Procenttalet är lägre än vad som förutsågs när systemet upprättades. Den låga ersättningsnivån torde vara ett hinder för att lantbruksföretagarna skall ordna sin avbytar tjänst själva. Ersättningen är för närvarande ca 13,62 euro (81 mk) i timmen, om avbytar tjänsten tillhandahålls av en avbytare som är självständig yrkesutövare eller av en avbytare som är anställd hos ett företag som erbjuder avbytar service. Om avbytare står i anställningsförhållande till lantbruksföretagaren är ersättningen ca 9,42 euro (56 mk) i timmen.

Graderingen av ersättningen har syftat till att gynna anlitaandet av service i företagsform och att främja tillhandahållandet av den. Er-

sättningen för anlita av service i företagsform har dock ända från början ansetts vara för låg. När ersättningsnivån fastställdes antogs att den ersättning som lantbruksföretagaren och serviceproducenten kom överens om skulle vara större än den ersättning som lantbruksföretagaren får av den lokala enheten. I praktiken har ersättningen dock i allmänhet motsvarat den ersättning som den lokala enheten betalar.

De som producerar avbyttarservice i företagsform kan också sälja tjänster till de lokala enheterna. Den ersättning som betalas till serviceproducenten motsvarar då de kostnader som föranleds av avlöningen av en avbytare som är i tjänst hos den lokala enheten och av övriga förmåner i anställningsförhållandet. Ersättningen för avbyttartjänst som skaffats som en köpt tjänst är i dag i genomsnitt 17,66 euro (105 mk) i timmen. I syfte att främja utbudet på avbyttarservice i företagsform föreslås att 1 mom. 1 punkten ändras så att ersättningen för den avbyttartjänst som lantbruksföretagaren ordnat själv genom att anlita en avbyttarföretagare eller ett avbyttarföretag höjs till ca 17,66 euro (105 mk) i timmen.

27 §. *Avgiften för vikariehjälp.* I 1 mom. anges huvudregeln för avgiften för vikariehjälp. Den nuvarande grundavgiften, 6 mk i timmen, ändras till 1 euro i timmen. Tilläggsdelen bestäms liksom nu på basis av lantbruksföretagarens LFöPL-arbetsinkomst, men den nya paragrafen innehåller mera detaljerade bestämmelser om beaktande av arbetsinkomsten än den gällande paragrafen. Avgiften skall i princip bestämmas enligt LFöPL-arbetsinkomsten i början av kalenderåret, vilket innebär att den som får vikariehjälp har mindre möjligheter att påverka avgiftens storlek. De gällande bestämmelserna gör det möjligt att sänka LFöPL-arbetsinkomsten strax innan vikariehjälpen inleds, och då är avgiften för vikariehjälpen på motsvarande sätt mindre.

Om den som får vikariehjälp inte har någon gällande LFöPL-försäkring, bestäms avgiften för vikariehjälpen för närvarande i tillämpliga delar enligt LFöPL-principen, vilket i vissa fall har lett till omotiverat låga avgifter för vikariehjälp. För t.ex. dem som får rehabili-

teringsstöd har två femtedelar av den senaste arbetsinkomsten använts som grund för avgiften för vikariehjälp, därför att enligt LFöPL-principen kan arbetsinkomsten för den som får vikariehjälpen uppgå högst till nämnda belopp. För att undvika sådana konsekvenser föreslås bli bestämt att i sådana fall där sökanden inte har någon gällande LFöPL-försäkring skall avgiften för vikariehjälp alltid i första hand bestämmas enligt den senaste LFöPL-arbetsinkomsten. Den LFöPL-arbetsinkomst som används som grund för avgiften för vikariehjälp uppskattas i enlighet med en inledande företagares arbetsinkomst bara om den som får vikariehjälp aldrig har haft någon LFöPL-försäkring.

Vikariehjälp kan fås av en annan företagare på gården eller en familjemedlem till den som är LFöPL-försäkrad. Den service som erhålls är till nytta för hela gården och dess ekonomi. I dag kan den avgift som bestämts för vikariehjälpen dock uppbäras endast hos den som får vikariehjälpen. Om hans personliga inkomster och tillgångar är små, kan obetalda avgifter för vikariehjälp inte indrivs genom utsökning. I sådana fall skulle det vara skäligt att företagaren svarade för betalningen av en familjemedlems avgifter för vikariehjälp. Det är likaså motiverat att företagare på samma gård ansvarar för varandras avgifter för vikariehjälp.

I 2 mom. föreslås bli bestämt att en lantbruksföretagare i andra hand skall ansvara också för de avgifter för vikariehjälp som en annan företagare på samma gård eller en medlem i familjeföretaget inte har betalt. Idkas jordbruket av en sammanslutning eller ett samfund, skall sammanslutningen eller samfundet ansvara för delägarnas avgifter för vikariehjälp.

27 a §. *Förhöjd avgift för vikariehjälp.* Av paragrafen framgår när en avgift enligt 27 § kan uppbäras med en förhöjning på 50 %. Bestämmelsen i 1 punkten motsvarar gällande 15 § i förordningen. Enligt 2 punkten skall förhöjd avgift för vikariehjälp uppbäras också när vikariehjälp lämnas på grund av vård av barn under tre år eller på grund av deltagande i vuxenutbildning till den del utbildningen varar längre än 15 dagar per kalen-

derår.

27 b §. *Avgift för vikariehjälp motsvarande avgiften för avgiftsbelagd avbytarhjälp.* Bestämmelsen i 1 mom. gäller avgifter som uppbärs för vikariehjälp som lämnas på grund av arbetsförmåga. Huvudregeln är att avgiften är lika stor som den avgift som uppbärs för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp, om vikariehjälpen lämnas i mer än 90 dagar och om den som får hjälpen inte är berättigad till dagpenning enligt sjukförsäkringen eller en därmed jämförbar primär förmån. Dagpenning enligt sjukförsäkringen betalas för 300 dagar, dvs. sammanlagt nästan ett år. Avsikten är att primära förmåner skall anses jämförbara med dagpenning enligt sjukförsäkringen bara under det första år för vilket ersättning betalas. Med primär förmån avses dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981), trafikförsäkringslagen (279/1959) samt lagen om olycksfall i militärtjänst (1211/1990) eller därmed jämförbar ersättning.

Om vikariehjälp med stöd av det föreslagna 7 § 4 mom. lämnas till en lantbruksföretagare som får rehabiliteringsstöd, är avgiften dock av normal storlek, dvs. den bestäms enligt LFöPL-arbetsinkomsten för den som får vikariehjälpen.

Enligt 2 mom. skall avgiften för vikariehjälp motsvara avgiften för subventionerad avgiftsbelagd avbytarhjälp också när vikariehjälp lämnas på grund av deltagande i en producentorganisations förtroendeorgans möte eller på grund av arrangemang som krävs för fortsatt företagsverksamhet eller avslutande av företagsverksamhet.

Enligt 3 mom. skall avgiften för vikariehjälp motsvara avgiften för vikariehjälp som lämnas mot full ersättning, om en lantbruksföretagare utnyttjar sin rätt till vikariehjälp när hans ansökan om arbetspension har avslagits och han har överklagat beslutet. Om överklagandet resulterar i att den som får vikariehjälp beviljas arbetspension eller rehabiliteringsstöd, skall avgiften på hans begäran sänkas retroaktivt så att den motsvarar den normala avgiften för vikariehjälp.

27 c §. *Sänkt avgift för vikariehjälp.* Be-

stämmelsen i 1 mom. motsvarar gällande 16 § i förordningen. När vikariehjälp lämnas på grund av graviditet och förlossning, skall avgiften motsvara avgiften enligt huvudregeln i det nya 27 § 1 mom. nedsatt med 50 %. Avgiften för vikariehjälp skall också sänkas när den bestäms till förhöjt belopp enligt 27 a § på basis av att den som får vikariehjälp är berättigad till löneförmåner eller har pensionsförsäkring för företagare.

Enligt gällande 16 § 2 mom. i förordningen kan avgiften för vikariehjälpen sänkas, om den som får vikariehjälp har beviljats dagpenning enligt sjukförsäkringen vilken baserar sig på en arbetsinkomst som är minst 20 % mindre än hans LFöPL-arbetsinkomst. Sänkningen är möjlig till den del vikariehjälp har lämnats i mer än 90 timmar. Möjligheten att sänka avgiften håller på att förlora sin betydelse, eftersom LFöPL-arbetsinkomsten har börjat utgöra grund för dagpenning enligt sjukförsäkringen för lantbruksföretagare inom den övergångsperiod som inleddes den 1 juli 2001 och avslutas den 31 december 2003. I lagen föreslås därför inte någon bestämmelse om sänkt avgift motsvarande 16 § 2 mom. i förordningen.

Bestämmelsen i 2 mom. motsvarar gällande 16 § 3 mom. i förordningen.

28 §. *Avgift för avgiftsbelagd avbytarhjälp.* Enligt 16 § 3 mom. kan den lokala enheten anvisa lantbruksavbytare mot full ersättning också för andra uppgifter än sådana avbytar-serviceavgifter som avses i lagen. Enligt gällande 28 § 2 mom. uppbärs för sådan service en timavgift som bestäms genom förordning och som motsvarar de genomsnittliga kostnader som lantbruksavbytarens lön och övriga villkor i arbetsförhållandet orsakar den lokala enheten. Enligt 17 § i förordningen är timavgiften lika med timlönen för den avbytare som utfört avbyttjänsten ökad med 30 %.

Det föreslås att 28 § 2 mom. ändras så att den avgift som uppbärs för vikariehjälp som lämnas mot full ersättning skall bestämmas uteslutande med stöd av den nya bestämmelsen.

Avgiftens storlek påverkas inte längre av löneförmånerna för den avbytare som utför det arbete som avgiften gäller. Enligt förslaget

skall avgiften bestämmas mera schematiskt än för närvarande så att den grundar sig på den högsta grundlönen enligt tjänste- och kollektivavtalet för en avbytare med månadslön. När den multipliceras med 2,1 blir avgiften ca 17,66 euro (105 mk) i timmen, dvs. ungefär det pris som den lokala enheten skall betala när den skaffar avbyterservice som en köpt tjänst.

30 §. *Dröjsmålsränta samt indrivning utan dom eller utslag.* Det föreslås att hänvisningarna i 1 mom. ändras så att de motsvarar den nya lagen.

36 §. *Avdrag på kostnader för avbyterservice.* Det föreslås att hänvisningarna i 1 punkten ändras så att de motsvarar den nya lagen.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2002.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 20 december 1996 om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996) 1 § 1 mom., 4 § 2 mom., 5 och 7 §, 16 § 2 mom., 25 §, 26 § 1 mom. 1 punkten, 27 §, 28 § 2 mom., 30 § 1 mom. och 36 § 1 punkten samt fogas till lagen nya 7 a—7 h §, till 24 § ett nytt 2 mom. samt till lagen nya 27 a—27 c § som följer:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att för lantbruksföretagare trygga rätten att hålla semester samt att erhålla vikariehjälp för den tid under vilken han eller hon är i behov av vikariehjälp så som bestäms i 5 §. Syftet med denna lag är dessutom att främja lantbruksföretagares möjlighet att anlita avgiftsbelagd avbytarhjälp.

4 §

Lantbruksföretagare som har rätt till semester

Utan hinder av 1 mom. har en lantbruksföretagare inte rätt till semester

- 1) under det kalenderår under vilket hans eller hennes skyldighet att uppta i 3 § 1 mom. 1 punkten avsedd försäkring börjar, med undantag för den semesterrätt som lantbruksföretagare i samma lantbruksföretag inte har tagit ut under kalenderåret i fråga,
- 2) under den tid han eller hon får rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension, och inte heller

3) efter det kalenderår under vilket han eller hon har fyllt 65 år.

5 §

Lantbruksföretagare som har rätt till vikariehjälp

Rätt till vikariehjälp har en lantbruksföretagare som då behovet av vikariehjälp börjar med en betydande arbetsinsats sörjt och svarat för de göromål som regelbundet hör till skötseln av lantbruksföretaget och som av en i 7 eller 7 a – 7 f § avsedd tillfällig orsak inte har möjlighet att utan vikariehjälp sköta de nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruksföretaget. Då behovet av vikariehjälp uppskattas beaktas förhållandena i lantbruksföretaget i sin helhet samt möjligheterna att genom interna arrangemang inom företaget sköta göromålen.

7 §

Vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga som föranletts av sjukdom eller olycksfall

1) för högst sju dagar utan läkarintyg, samt
2) på grundval av läkarintyg för högst den tid som arbetsförmågan enligt intyget varar.

En lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp för högst 300 dagar på grundval av arbetsförmåga som enligt läkarintyg fortgått oavbrutet eller med små avbrott, förutom om lantbruksföretagaren inom denna tid har anhängiggjort en ansökan om invalidpension eller om det är uppenbart att behovet av vikariehjälp upphör innan vikariehjälpen har fortgått i 365 dagar.

En lantbruksföretagares rätt till vikariehjälp upphör när företagaren får besked om pensionsanstaltens beslut om att han eller hon har beviljats invalidpension tills vidare.

När invalidpension beviljas som rehabiliteringsstöd, har lantbruksföretagaren rätt till vikariehjälp, om det är sannolikt att han eller hon senare förmår fortsätta sitt arbete som lantbruksföretagare i de uppgifter för vilka vikariehjälp senast har lämnats. För meddelande av beslut om vikariehjälp avger pensionsanstalten ett utlåtande till den lokala enheten om huruvida det är sannolikt att lantbruksföretagaren senare förmår fortsätta sitt arbete så som avses ovan. Utlåtandet är bindande för den lokala enheten när den beslutar om lantbruksföretagarens rätt till vikariehjälp. Lantbruksföretagarens rätt till vikariehjälp i det fall som avses i detta moment fortgår högst tills rehabiliteringsstöd betalas ut.

En lantbruksföretagare vars ansökan om invalidpension har avslagits har rätt att få vikariehjälp mot i 28 § 3 mom. avsedd full ersättning tills hans eller hennes rätt till invalidpension har avgjorts genom en lagkraftvunnen dom.

7 a §

Vikariehjälp på grund av rehabilitering och verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp

1) på grund av rehabilitering för högst den tid som rehabilitering enligt läkarordination eller

lag varar, om inte något annat följer av 7 § 4 mom., samt

2) för att kunna delta i av företagshälsovården planerad verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan, för högst den tid som den planenliga verksamheten varar.

7 b §

Vikariehjälp på grund av vård av sjukt barn

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av

1) att ett barn som inte har fyllt 10 år insjuknat, för högst sju dagar, samt

2) vård eller på lag grundad rehabilitering av ett sjukt barn som inte har fyllt 16 år vid en verksamhetsenhet för sjukvård som avses i lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989), för högst den tid som specialvårdspenning betalas till lantbruksföretagaren enligt sjukförsäkringslagen (364/ 1963).

7 c §

Vikariehjälp på grund av graviditet och förlossning, faderskapsledighet samt vård av adoptivbarn

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av

1) graviditet och förlossning, för högst den tid lantbruksföretagaren har rätt till moderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen,

2) faderskapsledighet, för högst den tid lantbruksföretagaren har rätt till faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen, samt

3) vård av adoptivbarn som inte har fyllt sex år, räknat från den tidpunkt då barnet tas om hand, för högst den tid föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen betalas till lantbruksföretagaren.

7 d §

Vikariehjälp på grund av vård av barn under tre år

En lantbruksföretagare som har rätt till semester har rätt att få vikariehjälp på grund av vård i hemmet av barn under tre år efter föräldrapenningsperioden enligt sjukförsäkringslagen, för högst 100 dagar om året per barn och barnets båda föräldrar. Den maximala vikariehjälp som föreskrivs i denna paragraf kan fördelas mellan föräldrarna enligt deras önskemål.

7 e §

Vikariehjälp på grund av vuxenutbildning

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av deltagande i vuxenutbildning, för högst 15 dagar per kalenderår.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. har en lantbruksföretagare som är berättigad till studiepenning för lantbruksföretagare enligt statsrådets beslut om studiepenning för lantbruksföretagare (408/1997) eller vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) rätt att få vikariehjälp på grund av deltagande i vuxenutbildning för högst den tid som en utbildning som stöds på det sätt som avses ovan varar.

7 f §

Vikariehjälp på andra grunder

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av

- 1) fullgörande av beväringstjänst eller civiltjänst, för högst den tid som anges i värnpliktslagen (452/1950) eller i civiltjänstlagen (1723/1991),
- 2) repetitionsövningar och tjänst som ersätter sådana, för högst den tid som tjänsten varar,
- 3) anhörigs död och begravning, för en dag,
- 4) deltagande i ett möte för en producent-organisations riksomfattande eller internationella förtroendeorgan, för högst den tid som mötet jämte resor varar, samt
- 5) av annan tillfällig orsak som är jämförbar med i denna paragraf nämnda orsaker, för

högst den tid för vilken det tillförlitligt har visats att vikariehjälp behövs.

7 g §

Vikariehjälp för lantbruksföretagare som fyllt 65 år

Utan hinder av vad som bestäms ovan i denna lag har en lantbruksföretagare som fyllt 65 år rätt till vikariehjälp endast om behovet av vikariehjälp har uppkommit innan lantbruksföretagaren har fyllt 65 år. Lantbruksföretagaren har då rätt att få vikariehjälp för högst 60 dagar under de sex månader som följer efter det att han har fyllt 65 år.

7 h §

Vikariehjälp på grund av organisering av företagsverksamheten

Utan hinder av vad som bestäms på något annat ställe i denna lag lämnas vikariehjälp på grund av arrangemang som krävs för fortsatt företagsverksamhet eller avslutande av företagsverksamhet då en lantbruksföretagare som har rätt till vikariehjälp har beviljats invalidpension tills vidare eller om behovet av vikariehjälp beror på en till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagares död.

I de fall som avses i 1 mom. lämnas vikariehjälp för högst 60 dagar under de sex månader som följer efter delfåendet av beslutet om invalidpension eller efter dödsfallet.

16 §

Avbytaruppgifternas omfattning samt avgiftsbelagd avbytarhjälp

— — — — —
På en till semester berättigad lantbruksföretagares begäran kan den lokala enheten anvisa en lantbruksavbytare som regelbundet utför avbytararbete eller en i 15 § 1 mom. 2 punkten avsedd

lantbruksavbytare även för andra uppgifter än sådana som avses i denna lag mot i 28 § 1 mom. föreskriven avgift för högst 120 timmar per till semester berättigad lantbruksföretagare per kalenderår, om detta inte äventyrar ordnande av den service som avses i 14 §.

24 §

Lantbruksföretagarens skyldighet att själv ordna sin avbyttjänst

En lantbruksföretagare enligt 1 mom. kan också för sig själv ordna avgiftsbelagd avbyttjänst som motsvarar service enligt 16 § 2 mom.

25 §

Avbyttare som lantbruksföretagaren själv anskaffat

En person som är anställd av ett företag eller en sammanslutning tillhandahåller avbyttarservice eller en självständig yrkesutövare kan vara sådan avbyttare som lantbruksföretagaren själv har anskaffat. För avbyttjänst på grund av semester och avbyttjänst i form av vikariehjälp kan lantbruksföretagaren också anställa en avbyttare i arbetsavtalsförhållande, dock inte en person som i egenskap av till semester berättigad arbetar tillsammans med lantbruksföretagaren på samma lägenhet.

26 §

Ersättning för avbyttjänst som lantbruksföretagaren själv ordnat

En lantbruksföretagare har rätt att på ansökan få ersättning för de kostnader som orsakas av avbyttjänst som företagaren själv har ordnat förutsatt att han eller hon för tiden för avbyttjänsten har frigjort sig från sin i 8 § avsedda uppgiftsandel. Ersättningens storlek

per avbyttartimme enligt 8 § är

1) den högsta grundlönen enligt det allmänna kommunala tjänste- och kollektivavtalet för en avbyttare med månadslön, multiplicerad med 2,1, om avbyttaren är anställd av ett företag eller en sammanslutning som tillhandahåller avbyttarservice eller är verksam som självständig yrkesutövare, samt

27 §

Avgiften för vikariehjälp

För vikariehjälp uppbärs hos den som får servicen en timavgift som inte får överstiga kostnaderna för tillhandahållandet av servicen. Timavgiften är en euro per timme avbyttjänst ökad med ett belopp som fås genom att arbetsinkomsten enligt lagen om pension för lantbruksföretagare för den som får servicen divideras med 5 000, om inte något annat bestäms nedan i denna lag. Avgiften bestäms enligt den arbetsinkomst som gällde för den som får vikariehjälp den första dagen under det år då vikariehjälp inleds. Om sådan arbetsinkomst saknas, bestäms avgiften enligt den indexförhöjda arbetsinkomst som senast gällde för den som får vikariehjälp. Om den som får vikariehjälp inte har haft någon försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, skall den årliga arbetsinkomst för en ny företagare som i tillämpliga delar uppskattats enligt grunderna i nämnda lag läggas till grund för avgiften. En lantbruksföretagare svarar såsom för egen skuld för avgifterna för vikariehjälp för en i samma företaget arbetande make eller medlem i familjeföretaget samt för den som lever tillsammans med lantbruksföretagaren under äktenskapsliknande förhållanden. Idkas jordbruk enligt denna lag i form av en sammanslutning svarar även sammanslutningen såsom för egen skuld för sina delägars avgifter för vikariehjälp.

27 a §

Förhöjd avgift för vikariehjälp

För vikariehjälp uppbärs en avgift enligt 27 § 1 mom. förhöjd med 50 procent

1) om den som får vikariehjälp är berättigad till löneförmåner på grundval av anställnings- eller tjänsteförhållande eller har en gällande försäkring enligt lagen om pension för företagare (468/1969) då vikariehjälpen inleds, samt
2) när vikariehjälp lämnas med stöd av 7 d § eller 7 e § 2 mom.

27 b §

Avgift för vikariehjälp motsvarande avgiften för avgiftsbelagd avbytarhjälp

För vikariehjälp uppbärs en timavgift som bestäms enligt 28 § 1 mom. till den del vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga pågår i mer än 90 dagar och om den som får vikariehjälp inte för samma tid är berättigad till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen eller en därmed jämförbar primär förmån eller rehabilitering.

För vikariehjälp uppbärs en timavgift som bestäms enligt 28 § 1 mom. också i sådana fall då vikariehjälp lämnas med stöd av 7 f § 4 punkten eller 7 h §.

För vikariehjälp uppbärs en timavgift som bestäms enligt 28 § 2 mom. när vikariehjälp lämnas med stöd av 7 § 5 mom. Om den som får vikariehjälp beviljas invalidpension eller rehabiliteringsstöd med anledning av ett beslut som avses i nämnda bestämmelse, sänks avgiften enligt detta moment på begäran av den som får vikariehjälp så, att den motsvarar 27 § 1 mom.

27 c §

Sänkt avgift för vikariehjälp

Om grunden för vikariehjälp är graviditet och förlossning, uppbärs för vikariehjälp under moderskapspenningsperioden enligt sjukförsäkringslagen den avgift som avses ovan i denna lag sänkt med 50 procent.

Den fastställda avgiften för vikariehjälp kan sänkas, om det är motiverat med hänsyn till utkomstförutsättningarna för den som får vikariehjälp och dennes familj.

28 §

Avgifter för avgiftsbelagd avbytarhjälp

För avbytarhjälp enligt 16 § 3 mom. uppbärs hos den som anlitar avbytarhjälp en avgift som motsvarar den högsta grundlönen enligt det allmänna kommunala tjänste- och kollektivavtalet för en avbytare med månadslön, multiplicerad med 2,1.

30 §

Dröjsmålsränta samt indrivning utan dom eller utslag

Om en i 27, 27 a—27 c eller 28 § avsedd avgift eller i 29 § 1 eller 2 mom. avsedd ersättning inte har betalats på förfallodagen, får en årlig dröjsmålsränta uppbäras från förfallodagen på de grunder som anges i 4 § 3 mom. räntelagen (633/1982). Den förfalldag som utgör grund för betalningen av dröjsmålsräntan kan infalla tidigast två veckor efter att den service som utgör grund för bestämmandet av avgiften har erhållits.

36 §

Avdrag på kostnader för avbytar-service

Såsom avdrag på kostnaderna enligt 35 § räknas

1) avgifter som uppbärs med stöd av 27, 27 a—27 c och 28 § samt ersättningar som uppbärs med stöd av 29 § 1 och 2 mom.,

Denna lag träder i kraft den _____ 20 . På beslut som fattats innan lagen har trätt i kraft och som gäller beviljande av eller Åtgärder som verkställigheten av lagen avgifter för vikariehjälp tillämpas de förutsätter får vidtas innan lagen träder i bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet. kraft.

Helsingfors den 5 oktober 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Maija Perho*

Lag

om ändring av lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 december 1996 om avbytarservice för lantbruksföretagare (1231/1996) 1 § 1 mom., 4 § 2 mom., 5 och 7 §, 16 § 2 mom., 25 §, 26 § 1 mom. 1 punkten, 27 §, 28 § 2 mom., 30 § 1 mom. och 36 § 1 punkten samt
fogas till lagen nya 7 a—7 h §, till 24 § ett nytt 2 mom. samt till lagen nya 27 a—27 c § som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att trygga lantbruksföretagare möjlighet att hålla semester samt att erhålla vikariehjälp för den tid under vilken han är i behov av vikariehjälp så som stadgas i 5 §.

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Syftet med denna lag är att för lantbruksföretagare trygga *rätten* att hålla semester samt att erhålla vikariehjälp för den tid under vilken han eller hon är i behov av vikariehjälp så som *bestäms* i 5 §.
Syftet med denna lag är dessutom att främja lantbruksföretagares möjlighet att anlita avgiftsbelagd avbytarhjälp.

4 §

Lantbruksföretagare som har rätt till semester

Utan hinder av 1 mom. har en lantbruksföretagare inte rätt till semester

1) under det kalenderår under vilket hans skyldighet att uppta i 3 § 1 mom. 1 punkten avsedd försäkring börjar, med undantag för den semesterrätt som lantbruksföretagare i samma lantbruksföretag inte har tagit ut under kalenderåret i fråga, och inte heller

2) efter det kalenderår under vilket han har

Utan hinder av 1 mom. har en lantbruksföretagare inte rätt till semester

1) under det kalenderår under vilket *företagarens* skyldighet att uppta i 3 § 1 mom. 1 punkten avsedd försäkring börjar, med undantag för den semesterrätt som lantbruksföretagare i samma lantbruksföretag inte har tagit ut under kalenderåret i fråga,
2) *under den tid han eller hon får rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension*, och inte heller

fyllt 65 år.

5 §

Lantbruksföretagare som har rätt till vikariehjälp

Rätt till vikariehjälp har en lantbruksföretagare som då behovet av vikariehjälp börjar med en betydande arbetsinsats sörjt och svarat för de göromål som regelbundet hör till skötseln av lantbruksföretaget och som av en i 7 § 1 mom. avsedd tillfällig orsak inte har möjlighet att utan vikariehjälp sköta de nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruksföretaget. Då behovet av vikariehjälp uppskattas beaktas förhållandena i lantbruksföretaget i sin helhet samt möjligheterna att genom interna arrangemang inom företaget sköta göromålen.

Utan hinder av 1 mom. har en lantbruksföretagare som har fyllt 65 år rätt till vikariehjälp endast om det konstaterade behovet av vikariehjälp har uppkommit innan han har fyllt 65 år.

7 §

Rätt till vikariehjälp

En lantbruksföretagare som avses i 5 § har rätt att på ansökan få vikariehjälp på grund av

1) sjukdom eller olycksfall som drabbat honom, för högst sju dagar utan läkarintyg och på grundvalen av läkarintyg för högst den tid som arbetsförmågan enligt intyget varar, dock inte efter det lantbruksföretagaren har fått meddelande om att invalidpension beviljats honom tills vidare,

2) rehabilitering, för högst den tid som rehabiliteringen enligt läkarordination eller lag förutsätter,

3) sjukdom hos ett barn som inte har fyllt 10 år, för högst sju dagar,

4) vård eller på lag grundad rehabilitering av ett sjukt barn som inte har fyllt 16 år vid en verksamhetsenhet för sjukvård som avses i lagen om specialiserad sjukvård

3) efter det kalenderår under vilket företagaren har fyllt 65 år.

5 §

Lantbruksföretagare som har rätt till vikariehjälp

Rätt till vikariehjälp har en lantbruksföretagare som då behovet av vikariehjälp börjar med en betydande arbetsinsats sörjt och svarat för de göromål som regelbundet hör till skötseln av lantbruksföretaget och som av en i 7 eller 7 a – 7 f § avsedd tillfällig orsak inte har möjlighet att utan vikariehjälp sköta de nödvändiga göromål som hör till skötseln av lantbruksföretaget. Då behovet av vikariehjälp uppskattas beaktas förhållandena i lantbruksföretaget i sin helhet samt möjligheterna att genom interna arrangemang inom företaget sköta göromålen.

(Se 7 g § i förslaget)

7 §

Vikariehjälp på grund av arbetsförmåga

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av arbetsförmåga som föranletts av sjukdom eller olycksfall

1) för högst sju dagar utan läkarintyg, samt

2) på grundval av läkarintyg för högst den tid som arbetsförmågan enligt intyget varar.

(Se 7 a § i förslaget)

(Se 7 b § i förslaget)

(1062/89), för högst den tid som specialvårdspenning betalas till lantbruksföretagaren enligt sjukförsäkringslagen (364/63),

(Se 7 c § i förslaget)

5) graviditet och barnsbörd, för högst den tid lantbruksföretagaren har rätt till moderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen,

6) faderskapsledighet, för högst den tid lantbruksföretagaren har rätt till faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen,

7) vård av adoptivbarn som inte har fyllt sex år, räknat från den tidpunkt då barnet tas om hand, för högst den tid föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen betalas till lantbruksföretagaren,

(Se 7 f § i förslaget)

8) fullgörande av beväringstjänst eller civiltjänst, för högst den tid som stadgas i värnpliktslagen (452/50) eller i civiltjänstlagen (1723/91),

9) repetitionsövningar och tjänst som ersätter sådana, för högst den tid som tjänsten varar,

(Se 7 e § i förslaget)

10) deltagande i vuxenutbildning, för högst 15 dagar per kalenderår,

(Se 7 f § i förslaget)

11) anhörigs död och begravning, för en dag, samt

12) annan tillfällig orsak som är jämförbar med i denna paragraf nämnda orsaker, för högst den tid för vilken det tillförlitligt har visats att vikariehjälp behövs.

Utan hinder av 1 mom. 1 punkten har en lantbruksföretagare rätt att få vikariehjälp för högst 365 dagar på grundval av arbetsförmåga som fortgått oavbrutet eller med små avbrott. Vikariehjälp kan likväl lämnas även efter nämnda tid om lantbruksföretagaren inom denna tid har anhängiggjort en ansökan om invalidpension.

En lantbruksföretagare *har* rätt att få vikariehjälp för högst 300 dagar på grundval av arbetsförmåga som enligt läkarintyg fortgått oavbrutet eller med små avbrott, *förutom* om lantbruksföretagaren inom denna tid har anhängiggjort en ansökan om invalidpension *eller om det är uppenbart att behovet av vikariehjälp upphör innan vikariehjälpen har fortgått i 365 dagar.*

En lantbruksföretagares rätt till vikariehjälp upphör när företagaren får besked om pensionsanstaltens beslut om att han eller hon har beviljats invalidpension tills vidare.

När invalidpension beviljas som rehabiliteringsstöd, har lantbruksföretagaren rätt till vikariehjälp, om det är sannolikt att han eller hon senare förmår fortsätta sitt arbete som lantbruksföretagare i de uppgifter för vilka vikariehjälp senast har lämnats. För meddelande av beslut om vikariehjälp avger pensionsanstalten ett utlåtande till den lokala enheten om huruvida det är sannolikt att lantbruksföretagaren senare förmår fortsätta sitt arbete så som avses

*ovan. Utlåtandet är bindande för den lokala enheten när den beslutar om lantbruksföretagarens rätt till vikariehjälp. Lantbruksföretagarens rätt till vikariehjälp i det fall som avses i detta moment fortgår högst tills rehabiliteringsstöd betalas ut. En lantbruksföretagare vars ansökan om invalidpension har avslagits har rätt att få vikariehjälp mot i 28 § 3 mom. avsedd full ersättning tills hans eller hennes rätt till invalidpension har avgjorts genom en lagakraftvunnen dom.
(Se 7 h § i förslaget)*

Utan hinder av vad som annars stadgas i denna lag lämnas vikariehjälp på grund av arrangemang som krävs för fortsatt företagsverksamhet eller avslutande av företagsverksamhet då en i 5 § avsedd lantbruksföretagare har beviljats invalidpension tills vidare eller om behovet av vikariehjälp beror på en i 5 § avsedd lantbruksföretagares död. Vikariehjälp lämnas härvid för högst 60 dagar under de sex månader som följer efter delfåendet av beslutet om den tills vidare beviljade invalidpensionen eller efter dödsfallet.

Utan hinder av denna paragraf har en i 5 § 2 mom. avsedd lantbruksföretagare som fyllt 65 år rätt att få vikariehjälp för högst 60 dagar under de sex månader som följer efter det han har fyllt 65 år.

(Se 7 g § i förslaget)

7 a §

Vikariehjälp på grund av rehabilitering och verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp
1) på grund av rehabilitering för högst den tid som rehabilitering enligt läkarordination eller lag, varar om inte något annat följer av 7 § 4 mom., samt
2) för att kunna delta i av företagshälsovården planerad verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan, för högst den tid som den planerliga verksamheten varar.

7 b §

Vikariehjälp på grund av vård av sjukt barn

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av

- 1) att ett barn som inte har fyllt 10 år insjuknat, för högst sju dagar, samt
- 2) vård eller på lag grundad rehabilitering av ett sjukt barn som inte har fyllt 16 år vid en verksamhetsenhet för sjukvård som avses i lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989), för högst den tid som specialvårdspenning betalas till lantbruksföretagaren enligt sjukförsäkringslagen (364/1963).

7 c §

Vikariehjälp på grund av graviditet och förlossning, faderskapsledighet samt vård av adoptivbarn

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av

- 1) graviditet och förlossning, för högst den tid lantbruksföretagaren har rätt till moderskaps- eller föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen,
- 2) faderskapsledighet, för högst den tid lantbruksföretagaren har rätt till faderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen, samt
- 3) vård av adoptivbarn som inte har fyllt sex år, räknat från den tidpunkt då barnet tas om hand, för högst den tid föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen betalas till lantbruksföretagaren.

7 d §

Vikariehjälp på grund av vård av barn under tre år

En lantbruksföretagare som har rätt till semester har rätt att få vikariehjälp på grund av vård i hemmet av barn under tre år efter föräldrapenningsperioden enligt sjukförsäkringslagen, för högst 100 dagar om året per barn och barnets båda föräldrar. Den maximala vikariehjälp som

föreskrivs i denna paragraf kan fördelas mellan föräldrarna enligt deras önskemål.

7 e §

Vikariehjälp på grund av vuxenutbildning

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av deltagande i vuxenutbildning, för högst 15 dagar per kalenderår.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. har en lantbruksföretagare som är berättigad till studiepenning för lantbruksföretagare enligt statsrådets beslut om studiepenning för lantbruksföretagare (408/1997) eller vuxenutbildningsstöd enligt lagen om vuxenutbildningsstöd (1276/2000) rätt att få vikariehjälp på grund av deltagande i vuxenutbildning för högst den tid som en utbildning som stöds på det sätt som avses ovan varar.

7 f §

Vikariehjälp på andra grunder

En till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagare har rätt att få vikariehjälp på grund av

- 1) fullgörande av beväringstjänst eller civiltjänst, för högst den tid som anges i värnpliktslagen (452/1950) eller i civiltjänstlagen (1723/1991),
- 2) repetitionsövningar och tjänst som ersätter sådana, för högst den tid som tjänsten varar,
- 3) anhörigs död och begravning, för en dag,
- 4) deltagande i ett möte för en producent-organisations riksomfattande eller internationella förtroendeorgan, för högst den tid som mötet jämte resor varar, samt
- 5) av annan tillfällig orsak som är jämförbar med i denna paragraf nämnda orsaker, för högst den tid för vilken det tillförlitligt har visats att vikariehjälp behövs.

7 g §

Vikariehjälp för lantbruksföretagare som

fyllt 65 år

Utan hinder av vad som bestäms ovan i denna lag har en lantbruksföretagare som fyllt 65 år rätt till vikariehjälp endast om behovet av vikariehjälp har uppkommit innan lantbruksföretagaren har fyllt 65 år. Lantbruksföretagaren har då rätt att få vikariehjälp för högst 60 dagar under de sex månader som följer efter det att han har fyllt 65 år.

7 h §

Vikariehjälp på grund av organisering av företagsverksamheten

Utan hinder av vad som bestäms på något annat ställe i denna lag lämnas vikariehjälp på grund av arrangemang som krävs för fortsatt företagsverksamhet eller avslutande av företagsverksamhet då en lantbruksföretagare som har rätt till vikariehjälp har beviljats invalidpension tills vidare eller om behovet av vikariehjälp beror på en till vikariehjälp berättigad lantbruksföretagares död.

I de fall som avses i 1 mom. lämnas vikariehjälp för högst 60 dagar under de sex månader som följer efter delfåendet av beslutet om invalidpension eller efter dödsfallet.

16 §

Avbytaruppgifternas omfattning samt avgiftsbelagd avbytarhjälp

På en till semester berättigad lantbruksföretagares begäran kan den lokala enheten anvisa en *månadsavlönad* lantbruksavbytare som är i dess tjänst även för andra uppgifter än sådana som avses i denna lag mot i 28 § 1 mom. stadgad avgift för högst 100 timmar per till semester berättigad lantbruksföretagare per kalenderår, om detta inte äventyrar ordnande av den service som avses i 14 § och om detta är möjligt utan att avbytarens fulla arbetstid enligt kollektivavtalet över-skrids.

På en till semester berättigad lantbruksföretagares begäran kan den lokala enheten anvisa en lantbruksavbytare som *regelbundet utför avbytararbete eller en i 15 § 1 mom. 2 punkten avsedd lantbruksavbytare* även för andra uppgifter än sådana som avses i denna lag mot i 28 § 1 mom. *föreskriven* avgift för högst 120 timmar per till semester berättigad lantbruksföretagare per kalenderår, om detta inte äventyrar ordnande av den service som avses i 14 §.

24 §

Lantbruksföretagarens skyldighet att själv ordna sin avbyttjänst

En lantbruksföretagare enligt 1 mom. kan också för sig själv ordna avgiftsbelagd avbyttjänst som motsvarar service enligt 16 § 2 mom.

25 §

Avbyttare som lantbruksföretagaren själv anskaffat

En person som är anställd av ett företag eller en sammanslutning som tillhandahåller avbyttjänst eller en självständig yrkesutövare kan vara sådan avbyttare som lantbruksföretagaren själv har anskaffat. Lantbruksföretagaren kan också anställa en avbyttare i arbetsavtalsförhållande, dock inte en person som i egenskap av till semester berättigad arbetar tillsammans med honom på samma lägenhet.

26 §

Ersättning för avbyttjänst som lantbruksföretagaren själv ordnat

En lantbruksföretagare har rätt att på ansökan få ersättning för de kostnader som orsakas av avbyttjänst som han själv har ordnat förutsatt att han för tiden för avbyttjänsten har frigjort sig från sin i 8 § avsedda uppgiftsandel. Ersättningens storlek per i 8 § avsedd avbyttimme är

- 1) den lägsta grundlönen enligt det allmänna kommunala tjänste- och kollektivavtalet för en avbyttare med månadslön, ökad med två erfarenhetstillägg och 70 procent, om avbyttaren är anställd av ett företag eller en sammanslutning som tillhandahåller avbyttjänst eller är verksam som självständig yrkesutövare, samt

25 §

Avbyttare som lantbruksföretagaren själv anskaffat

En person som är anställd av ett företag eller en sammanslutning som tillhandahåller avbyttjänst eller en självständig yrkesutövare kan vara sådan avbyttare som lantbruksföretagaren själv har anskaffat. För avbyttjänst på grund av semester och avbyttjänst i form av vikariehjälp kan lantbruksföretagaren också anställa en avbyttare i arbetsavtalsförhållande, dock inte en person som i egenskap av till semester berättigad arbetar tillsammans med lantbruksföretagaren på samma lägenhet.

26 §

Ersättning för avbyttjänst som lantbruksföretagaren själv ordnat

En lantbruksföretagare har rätt att på ansökan få ersättning för de kostnader som orsakas av avbyttjänst som *företagaren* själv har ordnat förutsatt att han *eller hon* för tiden för avbyttjänsten har frigjort sig från sin i 8 § avsedda uppgiftsandel. Ersättningens storlek per avbyttimme enligt 8 § är

- 1) den *högsta* grundlönen enligt det allmänna kommunala tjänste- och kollektivavtalet för en avbyttare med månadslön, *multipliserad med 2,1*, om avbyttaren är anställd av ett företag eller *en sammanslutning* som tillhandahåller avbyttjänst eller är verksam som självständig yrkesutövare, samt

27 §

Grunder för avgiften för vikariehjälp

För vikariehjälp uppbärs av den som får servicen en timavgift *som stadgas genom förordning och* som inte får överstiga kostnaderna för tillhandahållandet av servicen. Avgiften för vikariehjälp bestäms för en lantbruksföretagare som är försäkrad enligt lagen om pension för lantbruksföretagare på grundval av den årliga arbetsinkomst med stöd av nämnda lag som gäller för honom omedelbart innan vikariehjälp inleds. Om företagaren inte har gällande försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare *då vikariehjälp inleds*, skall den årliga arbetsinkomst som i tillämpliga delar uppskattats enligt grunderna i nämnda lag läggas till grund för avgiften.

27 §

Avgiften för vikariehjälp

För vikariehjälp uppbärs *hos* den som får servicen en timavgift som inte får överstiga kostnaderna för tillhandahållandet av servicen. *Timavgiften är en euro per timme avbyttjänst ökad med ett belopp som fås genom att arbetsinkomsten enligt lagen om pension för lantbruksföretagare för den som får servicen divideras med 5 000, om inte något annat bestäms nedan i denna lag. Avgiften bestäms enligt den arbetsinkomst som gällde för den som får vikariehjälp den första dagen under det år då vikariehjälp inleds. Om sådan arbetsinkomst saknas, bestäms avgiften enligt den indexförhöjda arbetsinkomst som senast gällde för den som får vikariehjälp. Om den som får vikariehjälp inte har haft någon försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare, skall den årliga arbetsinkomst för en ny företagare som i tillämpliga delar uppskattats enligt grunderna i nämnda lag läggas till grund för avgiften.* *En lantbruksföretagare svarar såsom för egen skuld för avgifterna för vikariehjälp för en i samma företag arbetande make eller medlem i familjeföretaget samt för den som lever tillsammans med lantbruksföretagaren under äktenskapsliknande förhållanden. Idkas jordbruk enligt denna lag i form av en sammanslutning svarar även sammanslutningen såsom för egen skuld för sina delägars avgifter för vikariehjälp.*

27 a §

Förhöjd avgift för vikariehjälp

För vikariehjälp uppbärs en avgift enligt 27 § 1 mom. förhöjd med 50 procent
1) om den som får vikariehjälp är berättigad till löneförmåner på grundval av anställnings- eller tjänsteförhållande eller

har en gällande försäkring enligt lagen om pension för företagare (468/1969) då vikariehjälpen inleds, samt
2) när vikariehjälp lämnas med stöd av 7 d § eller 7 e § 2 mom.

27 b §

Avgift för vikariehjälp motsvarande avgiften för avgiftsbelagd avbytarhjälp

För vikariehjälp uppbärs en timavgift som bestäms enligt 28 § 1 mom. till den del vikariehjälp på grund av arbetsoförmåga pågår i mer än 90 dagar och om den som får vikariehjälp inte för samma tid är berättigad till dagpenning enligt sjukförsäkringslagen eller en därmed jämförbar primär förmån eller rehabilitering.

För vikariehjälp uppbärs en timavgift som bestäms enligt 28 § 1 mom. också i sådana fall då vikariehjälp lämnas med stöd av 7 f § 4 punkten eller 7 h §.

För vikariehjälp uppbärs en timavgift som bestäms enligt 28 § 2 mom. när vikariehjälp lämnas med stöd av 7 § 5 mom. Om den som får vikariehjälp beviljas invalidpension eller rehabiliteringsstöd med anledning av ett beslut som avses i nämnda bestämmelse, sänks avgiften enligt detta moment på begäran av den som får vikariehjälp så, att den motsvarar 27 § 1 mom.

27 c §

Sänkt avgift för vikariehjälp

Om grunden för vikariehjälp är graviditet och förlossning, uppbärs för vikariehjälp under moderskapspenningsperioden enligt sjukförsäkringslagen den avgift som avses ovan i denna lag sänkt med 50 procent.

Den fastställda avgiften för vikariehjälp kan sänkas, om det är motiverat med hänsyn till utkomstförutsättningarna för den som får vikariehjälp och dennes familj.

28 §

Avgifter för avgiftsbelagd avbytarhjälp

För avbytarhjälp enligt 16 § 3 mom.

För avbytarhjälp enligt 16 § 3 mom.

uppbärs av den som anlitar hjälpen en timavgift som stadgas genom förordning och som motsvarar de genomsnittliga kostnader som lantbruksavbytarens lön, socialskydd och övriga villkor i arbetsförhållandet orsakar den lokala enheten.

30 §

Dröjsmålsränta samt indrivning utan dom eller utslag

Om en i 27 eller 28 § avsedd avgift eller i 29 § 1 eller 2 mom. avsedd ersättning inte har betalats på förfalldagen, får en årlig dröjsmålsränta uppbäras från förfalldagen på de grunder som stadgas i 4 § 3 mom. räntelagen (633/82). Den förfalldag som utgör grund för betalningen av dröjsmålsräntan kan infalla tidigast två veckor efter att den service som utgör grund för bestämmandet av avgiften har erhållits.

36 §

Avdrag på kostnader för avbyterservice

Såsom avdrag på kostnaderna enligt 35 § räknas

1) avgifter som uppbärs med stöd av 27 och 28 §§ samt ersättningar som uppbärs med stöd av 29 § 1 och 2 mom.,

uppbärs hos den som anlitar avbytarhjälp en avgift som motsvarar den högsta grundlönen enligt det allmänna kommunala tjänste- och kollektivavtalet för en avbytare med månadslön, multiplicerad med 2,1.

30 §

Dröjsmålsränta samt indrivning utan dom eller utslag

Om en i 27, 27 a—27 c eller 28 § avsedd avgift eller i 29 § 1 eller 2 mom. avsedd ersättning inte har betalats på förfalldagen, får en årlig dröjsmålsränta uppbäras från förfalldagen på de grunder som anges i 4 § 3 mom. räntelagen (633/1982). Den förfalldag som utgör grund för betalningen av dröjsmålsräntan kan infalla tidigast två veckor efter att den service som utgör grund för bestämmandet av avgiften har erhållits.

36 §

Avdrag på kostnader för avbyterservice

Såsom avdrag på kostnaderna enligt 35 § räknas

1) avgifter som uppbärs med stöd av 27, 27 a—27 c och 28 § samt ersättningar som uppbärs med stöd av 29 § 1 och 2 mom.,

Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
På beslut som fattats innan lagen har trätt i kraft och som gäller beviljande av eller avgifter för vikariehjälp tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet.
